

**2023/2024. TANÉVBEN ÉRVÉNYES
TANTÁRGYI PROGRAM**

Tantárgy teljes neve: A MAI ORVOSI TERMINOLÓGIA KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE

Képzés: egységes osztatlan képzés (gyógyszerész)

Munkarend: nappali

Tantárgy rövidített neve: –

Tantárgy angol neve: The History of the Development of Medical Terminology

Tantárgy német neve: Die Geschichte der Entstehung der medizinischen Terminologie

Tantárgy besorolása: kötelező/**szabadon választható**/kritériumkövetelmény

Tantárgy neptun kódja: GYSNYE259G1M

A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység: Szaknyelvi Intézet

A tantárgyfelelős neve:
Dr. habil. Fogarasi Katalin

Elérhetőség:
Szaknyelvi Intézet
1094 Bp., Ferenc tér 15.
+ 36-20-670-1330

Beosztás, tudományos fokozat:
igazgató, habilitált egyetemi docens

A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i):

Dr. Ittzés Dániel

Beosztás, tudományos fokozat:

PhD

A tantárgy heti óraszám:

0 óra elmélet
2 óra

szeminárium

A tantárgy kreditpontja:

2 kredit

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja és feladata a képzés céljának megvalósításában:

A szabadon választható tárgy oktatásának elsődleges célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a mai latin nyelvű orvosi terminológia ókori és XVI. századi gyökereivel, elsősorban Celsus és Vesalius műveivel. A félév során eredeti szövegekből vett szemelvényeken keresztül nyernek bepillantást a hallgatók az elmúlt századok orvosi szaknyelvébe. Nemcsak arra nyílik lehetőségük, hogy az egykori és mai terminusalkotás hasonlóságait és különbözőségeit megismerjék, hanem arra is, hogy az ezekben az eredeti szövegekben leírt szaktudományos megfigyeléseket összevessék mai orvostudományi ismereteinkkel. Az eredeti szövegek tanulmányozása mellett mindig sor kerül arra is, hogy az adott orvosi szakterület mai szókincsét, terminusalkotási szabályait és szaknyelvi jellegzetességeit is áttekintsék a hallgatók.

A tárgy lehetőséget kínál arra, hogy a hippokratészi eskü részletes tanulmányozásával az orvosi etika kérdéseivel is foglalkozzanak a hallgatók.

A tárgy foglalkozásain a hallgatók a mai orvosi szaknyelv helyes és értő alkalmazásához szükséges, korábban (az Orvosi terminológia és a Szakorvosi terminológia tárgyakon) megszerzett nyelvi ismereteiket is bővítik.

A kurzus elvégzése után a hallgató ismeri:

- a mai orvosi terminológia előzményeit és kialakulásának történetét,
- a mai és a korábbi terminológia közti összefüggéseket és különbségeket,
- a latin és a görög terminusok párhuzamos használatának történeti kialakulását és jelentőségét,
- az európai orvostudomány szempontjából alapvető latin nyelvű szakkönyvek fontosságát.

A tantárgy rövid leírása: A félév során a hallgatók megismerkednek a mai orvosi és gyógyszerészeti terminológia előzményeivel ókori, középkori és újkori latin orvosi szövegek szemelvényein keresztül.

Az adott félévi kurzusra vonatkozó adatok

Tárgyfelvétel féléve	Kontakt elméleti óra	Kontakt gyakorlati óra	Kontakt demonstrációs gyakorlati óra (szeminárium)	Egyéni óra	Össz. óra	Meghirdetés gyakorisága	Konzultációk száma
2023–2024. tavaszi szemeszter	–	–	28	–	28	Őszi szemeszterben* Tavaszi szemeszter* Mindkét szemeszterben* (* Megfelelő aláhúzendő)	--

A kurzus oktatásának időterve**

Elméleti órák tematikája (heti bontásban):

Gyakorlati órák és tematikája:

1. Orvosi témájú mondások, kifejezések az ókori latin szövegekben
2. Orvosi témájú mondások, kifejezések az ókori latin szövegekben
3. A hippokratészi eskü latin fordítása: az ókori orvosistenek
4. A hippokratészi eskü latin fordítása: orvosiskolák az ókorban
5. A hippokratészi eskü latin fordítása: orvosetikai kérdések
6. Aulus Cornelius Celsus: *De medicina*. A mű szerkezete. Prooemium; a görög és a latin orvosi terminusok használata (Prooemium 1–5, 9)
7. Aulus Cornelius Celsus: *De medicina*. Anatómiai kérdések (Részletek a 4. könyvből)
8. Aulus Cornelius Celsus: *De medicina*. Fogászat az ókorban (7,12,1)
9. Aulus Cornelius Celsus: *De medicina*. Orvosságok, gyógyszerészet az ókorban (Részletek az 5. és a 8. könyvből)
10. Andreas Vesalius: *De humani corporis fabrica libri septem*. A mű szerkezete, a csontok (Részletek az 1. könyvből)
11. Andreas Vesalius: *De humani corporis fabrica libri septem*. Az izomzat (Részletek a 2. könyvből)
12. Andreas Vesalius: *De humani corporis fabrica libri septem*. A szív és a keringési rendszer (Részletek a 3. és a 6. könyvből)
13. Zárthelyi dolgozat
14. Az elmaradások pótlása, javító dolgozat

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tantárgyak is). A tematikák lehetséges átfedései: Orvostörténet

Konzultációk rendje:

Kurzus követelményrendszere

A kurzus felvételének előzetes követelménye(i):

A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége:

Legfeljebb 3 hiányzás megengedett; ennél több hiányzás esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett feladattal pótolhatja mulasztását (legfeljebb egy alkalommal); az a hallgató, aki a gyakorlati órák több, mint 25%-áról hiányzik, nem kaphat aláírást.

A megengedettnél több hiányzás esetén orvosi igazolás szükséges a tartós betegségről vagy kórházi kezelésről.

Az érdemjegy kialakításának módja*, a félévközi részteljesítmény-értékelések a félévközi ellenőrzések (beszámolók, zárthelyi dolgozatok) formája, száma, témakörei és időpontjai, értékelésbe beszámításuk módja, pótlási és javítási lehetőségek (TVSZ. 25.-28.§-ban foglaltak szerint):**

Zárthelyi dolgozat: 13. hét
Téma: az elvégzett tananyag
Pótlás és javítás: 14. héten

A zárthelyi dolgozat (a javító dolgozatokkal együtt) és az órai munka alapján kapják a hallgatók a félév végi osztályzatot. Az elégtelen zárthelyi dolgozatot meg kell ismételni. A zárthelyi dolgozatok értékelése:

0–49% = elégtelen (1)
50–59% = elégséges (2)
60–74% = közepes (3)
75–89% = jó (4)
90–100% = jeles (5)

A félév végi aláírás feltételei (TVSZ. 29.§-ban foglaltak szerint):

Legfeljebb 3 hiányzás megengedett; ennél több hiányzás esetén a hallgató az oktatóval egyeztetett feladattal pótolhatja mulasztását (legfeljebb egy alkalommal); az a hallgató, aki a gyakorlati órák több, mint 25%-áról hiányzik, nem kaphat aláírást; aktív részvétel az órákon; a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

A hallgató félév során egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

A félév végi számonkérés típusa: aláírás/gyakorlati jegy/kollokvium/szigorlat/projektfeladat*

* Megfelelő aláhúzendó

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, kötelezően elvárt paraméterek, ábrák, fogalmak, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladatok témakörei, teljesítésének és értékelésének kritériumai):

A félév végi számonkérés formája: írásbeli/~~írásbeli és szóbeli~~/szóbeli/gyakorlati feladat teljesítése/projektfeladat teljesítése/kombinált vizsga (TVSZ. 30.§ szerint)*

* Megfelelő aláhúzendó

A jegymegajánlás lehetősége és feltételei:

A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listáját, * pontosan kijelölve, mely részük ismerete, melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), valamint a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok:**

Celsus: Ein lateinisches Leseheft. Ausgewählt und herausgegeben von Werner Krenkel. Leipzig, 19633, Teubner.

Vesalius, Andreas: De humani corporis fabrica libri septem. UB Basel / Andreae Vesalii Bruxellensis, scholae medicorum Patavinae professoris, de Humani corporis fabrica Libri septem (e-rara.ch) (letöltve: 2021. január 31.).

Vesalius, Andreas: De humani corporis fabrica. Összeáll. és szerk.: Szentágothai János; jegyz. Tímár László, Szántó Tibor; ford. Gottschlig Ferenc. Budapest, 1968, Helikon.

A Szaknyelvi Intézet szaknyelvoktatói által szerkesztett tananyagok.

Több féléves tantárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, valamint az engedélyezés feltételeire vonatkozó oktatási-kutatási szervezeti egység álláspontja:

igen*/nem*/egyéni elbírálás alapján* (* Megfelelő aláhúzendó)

A tantárgyleírást készítette:

**** A tantárgy tematikáját oly módon kell meghatározni, hogy az lehetővé tegye más intézményben a kreditelismerési döntéshozatalt, tartalmazza a megszerzendő ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek, (rész)kompetenciák és attitűdök leírását, reflektálva a szak képzési és kimeneti követelményeire.**

~~*** A tantárgyi programban kell meghatározni azt, hogy a félévközi teljesítményértékelések eredménye hogyan befolyásolja a félévközi érdemjegy (gyakorlati jegy), a vizsgaérdemjegy megállapítását és a jegymegajánlást. A teljesítményértékelés módját, tartalmi elemeit megfelelő részletességgel fel kell tüntetni a tantárgy követelményrendszerében (tantárgyi programban). A vizsgajeggyel záruló tárgy esetén a félévközi teljesítményértékelés: a) nem lehet az aláírás feltétele, de a jól vagy rosszul teljesítőknél kedvezmény vagy többletfeladat megadását vonhatja maga után, b) eredményéhez a tantárgyi programban (tantárgyi követelményrendszerben) meghatározott vizsgakedvezmény vagy többletfeladat társulhat, ilyen vizsgakedvezmény lehet például gyakorlati vizsga, beugró alóli mentesség, bizonyos vizsgarész teljesítése alóli felmentés; többletfeladat lehet például több tétel húzása és teljesítése a vizsgán, c) a tantárgyi programban (tantárgyi követelményrendszerben) részletezni kell az egyes félévközi teljesítmények eredményeihez társított kedvezmény vagy többletfeladat mibenlétét, valamint azt, hogy azok milyen módon és arányban kerülnek figyelembe vételre a vizsgán.~~

~~**** Pontosan jelölni kell, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban).~~